

Revisjonsplan 2019

Konsernrevisjonen Helse Sør-Øst

Oppdatert med endringer etter styremøte 13.12.2018 (sak 46/2018)

Behandlet av
styret i Helse Sør-Øst RHF
13.12.2018

Innholdsfortegnelse

1. Konsernrevisjons formål	3
2. Revisjonsplanens formål	3
3. Hovedaktiviteter 2019	3
4. Revisjoner skal bidra til læring og forbedring	4
5. Planlagte revisjoner 2019	4
5.1 REVISJONSOMRÅDE: PASIENTBEHANDLING	5
5.2 REVISJONSOMRÅDE: IKT OG PERSONVERN	6
5.3 REVISJONSOMRÅDE: VIRKSOMHETSSTYRING.....	6
6. Oversikt over planlagte revisjoner i 2019	7

1. Konsernrevisjons formål

Konsernrevisjonen Helse Sør-Øst (konsernrevisjonen) er en uavhengig og objektiv bekreftelses- og rådgivningsfunksjon med ansvar for internrevisjon i det regionale helseforetaket og helseforetakene som det regionale helseforetaket eier. Funksjonen skal gjennom en systematisk og strukturert metode, og avgivelse av bekreftelser, bidra til forbedringer i risikostyring, internkontroll og virksomhetsstyring.

Konsernrevisjonens arbeid utføres i overensstemmelse med de internasjonale standardene for profesjonell utøvelse av internrevisjon som er fastsatt av The Institute of Internal Auditors (IIA).

2. Revisjonsplanens formål

Formålet med revisjonsplanen er primært å gi styret i Helse Sør-Øst RHF et beslutningsgrunnlag for å vurdere om de planlagte revisjonsaktivitetene er hensiktsmessige og tilstrekkelige. Planens sekundære formål er å gi konsernrevisjonen et grunnlag for å styre og følge opp våre aktiviteter, samt for å koordinere revisjonsarbeidet med konsernledelse, helseforetak og andre revisjonsmiljøer.

Revisjonsplanen er utarbeidet med utgangspunkt i krav for internrevisjon i helseforetakslovens § 37 a og i tråd med instruks for konsernrevisjonen godkjent av styret i Helse Sør-Øst RHF. Styret skal i henhold til § 21 a i helseforetaksloven godkjenne konsernrevisjonens årsplan. Revisjonsplanen skal være basert på risiko-vurderinger knyttet opp mot overordnede strategier og mål for foretaksgruppen.

I henhold til instruksen skal konsernrevisjonen utarbeide en flerårig revisjonsplan som rulleres årlig. Denne planen beskriver prosjektene som skal gjennomføres i 2019. Gjennom arbeidet med planen har konsernrevisjonen identifisert og drøftet flere andre mulige revisjonsprosjekter, som av ulike årsaker ikke er egnet eller prioritert for gjennomføring i 2019. Vi vil inkludere disse i arbeidet med revisjonsplanen for 2020, og holder på denne måten et flerårig perspektiv med årlig rulling.

Revisjonsutvalget er i instruks fra styret gitt fullmakt til å foreta endringer i revisjonsplanen innenfor budsjett, herunder å godkjenne ad hoc-revisjoner og rådgivningsoppdrag. Det er også etablert rutiner for dialog med administrasjonen om innretningen av revisjonene og prioriteringer i revisjonsplanen.

Revisjonsutvalget kan godkjenne internrevisjonstjenester til hel- eller deleide selskaper forutsatt at disse er finansiert. Konsernrevisjonen er valgt som internrevisor av styrene i Pasientreiser HF og Pensjonskassen for helseforetakene i hovedstadsområdet. Revisjonsplanen inkluderer ikke våre revisjoner av disse selskapene.

3. Hovedaktiviteter 2019

Konsernrevisjonen har ved årsskiftet 10 medarbeidere. I tillegg disponerer vi et budsjett til å engasjere helsefaglige spesialister og eksterne konsulenter ved behov for spesialkompetanse i prosjektene. Ressursene vil i 2019 bli anvendt på følgende hovedaktiviteter:

- Revisjons- og rådgivningsoppdrag i henhold til plan
- Eventuelle ad hoc-revisjoner
- Oppfølging av anbefalinger i tidligere revisjonsprosjekter
- Dialog og erfaringsutveksling med Helse Sør-Øst RHF, helseforetakene og eksterne aktører
- Utvikling av konsernrevisjonens kompetanse, arbeidsprosesser og leveranser
- Opprettholde innsikt i foretaksgruppens virksomhet
- Årsplanlegging og rapportering

4. Revisjoner skal bidra til læring og forbedring

Det er et mål for konsernrevisjonen å bidra til læring og forbedring i helseforetakene og på tvers i foretaksgruppen. Vi har i 2018 arbeidet med å utvikle vår revisjonsprosess og samhandling med helseforetakene for å omskape resultater fra revisjoner til læring og forbedring. Dette vil bli videreført i 2019.

Revisjonsplanen prioriterer områder for revisjon og legger rammene for konsernrevisjonens bidrag til læring og forbedring. Planen inneholder revisjonsområder med ulike behov. Målsettingene strekker seg fra å bekrefte at styring og kontroll er tilstrekkelig på kritiske områder, til å søke å skape innsikt. Revisjonene i planen kan overordnet deles inn i to kategorier:

1. Revisjoner med fordypning og økt ambisjon om å bidra til læring og forbedring på et område
2. Revisjoner for å bekrefte styring og kontroll, hovedsakelig på områder med potensielt høy risiko

I den første kategorien vil vi gjennomføre flere revisjoner innenfor samme tema. Revisjonene vil ha et utforskende perspektiv på sentrale problemstillinger, bl.a. gjennom bruk av dataanalyser. Konsernrevisjonen vil søke å identifisere, dele og følge opp læringspunkter på tvers i foretaksgruppen. Vi planlegger her for å kunne bidra med økt støtte og oppfølging av resultatene fra revisjonene.

I den andre kategorien vil formålet være å bekrefte styring og kontroll. Der det er hensiktsmessig å gjennomføre revisjoner i flere helseforetak, vil konsernrevisjonen oppsummere gjennomgående observasjoner og læringspunkter og dele disse med helseforetakene i egne arenaer.

5. Planlagte revisjoner 2019

Revisjonsplanen skal være basert på risiko og vesentlighet. Det er samtidig en målsetting at revisjonsoppdragene understøtter mål og krav fra eier. Dette gjelder både styringsmålene for det angjeldende år, og et lengre perspektiv uttrykt i plan for strategisk utvikling 2013-2020. Ved utarbeidelse av revisjonsplanen er det tatt utgangspunkt i foretaksprotokoll, oppdragsdokument og risikovurderinger for Helse Sør-Øst.

Gjennom arbeidet med planen har vi hentet innspill fra styrets revisjonsutvalg, administrerende direktør, ledere i Helse Sør-Øst RHF, direktørene i helseforetakene, regionalt brukerutvalg og konserntillitsvalgte. Det er mottatt styrebehandlete innspill fra samtlige helseforetak. Videre benytter vi kunnskap fra utførte revisjoner og andre revisjonsmiljøer. Vi prioriterer i 2019 revisjoner innenfor tre områder:

- *Pasientbehandling*
- *IKT og personvern*
- *Virksomhetsstyring*

Området *pasientbehandling* representerer hovedtyngden av de planlagte revisjonsprosjektene. Planen omfatter variasjon i helsehjelp, kvalitetsforbedringer og pasientsikkerhet, samhandling mellom helseforetak samt organisasjonenes systemer for læring innenfor disse områdene. Andre revisjonsområder dekker gevinstrealisering ved IKT-prosjekter, etterlevelse av nye krav til personvern og helseforetakenes systemer for håndtering av varsler om kritikkverdige forhold.

Konsernrevisjonen har i 2018 gjennomført tre ad hoc-revisjoner, og har samtidig hatt noe mindre ressurser enn planlagt. Vi har derfor gjennomført færre revisjoner enn planlagt innenfor enkelte temaer, og viderefører to temaer i 2019. Dette gjelder temaene *uønsket variasjon i helsehjelp* og *pasientsikkerhet*.

5.1 Revisjonsområde: Pasientbehandling

Revisjonsområdet omhandler pasientforløp innenfor somatikk og psykisk helsevern. Dette omfatter prosessene fra det tidspunktet pasienten kommer inn til spesialisthelsetjenesten, enten som elektive eller øyeblikkelig hjelp, og til pasienten er skrevet ut fra spesialisthelsetjenesten.

Uønsket variasjon i helsehjelp

Flere undersøkelser har vist variasjoner i hvilken helsehjelp like pasientgrupper mottar på tvers av sykehus og helseforetak. Dette gjelder både variasjon i hvilken type helsehjelp som gis og variasjoner i forbruk av gitte helsetjenester i helseforetakene. Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten har forsterket kravene til evaluering for å sikre kontinuerlig læring og forbedring. Revisjonen vil belyse hvordan ulike helseforetak har etablert et styringssystem med bruk av evaluering for å redusere uønsket variasjon i helsehjelpen. Vi har gjennomført en revisjon i 2018, og foreslår to nye revisjoner i 2019.

Pasientsikkerhet – forbedringsarbeid og bruk av uønskede hendelser

Pasientsikkerhet dreier seg om trygge og sikre helsetjenester med god kvalitet. Oppdrag- og bestillerdokumentet beskriver mål for håndtering avvik og uønskede hendelser, herunder at uønskede hendelser aktivt brukes til læring og forbedring. Forbedring av kvaliteten på tjenestene er en kontinuerlig prosess med å identifisere svikt eller forbedringsområder, teste ut og justere tiltak og følge opp at forbedringen vedvarer. Revisjonen vil vurdere helseforetakenes system for kontinuerlig forbedring av pasientsikkerhet, herunder bruk av uønskede hendelser. Det pågår en revisjon og vi foreslår en ny i 2019.

Bruk av tvang i psykisk helsevern

Redusert bruk av tvang har vært et mål i lengre tid. Det ble også tatt inn i formålsparagrafen ved endring av psykisk helsevernloven i 2017. Temaet har inngått i revisjonsplanen for 2017 og 2018, men vi har avventet et prosjekt i Helse Sør-Øst. Prosjektet har hatt i oppdrag å foreslå tiltak for å redusere bruken av tvang. Videre har de regionale helseforetakene fått i oppdrag å gjennomføre kliniske fagrevisjoner. Konsernrevisjonen og Medisin og helsefag i HSØ RHF foreslår å gjennomføre denne revisjonen som et samarbeidsprosjekt. Revisjonen vil undersøke hvorvidt helseforetakene følger opp føringer på området, om de har tilstrekkelig dokumentasjon ved bruken av tvang, og hvorvidt dette gir ledelsen nødvendig oversikt og styringsgrunnlag.

Rehabilitering

Helse Sør-Øst RHF skal sørge for at pasienter i regionen får nødvendig rehabilitering i spesialisthelsetjenesten. Aktivitetstall indikerer uønsket variasjon i tilbudet, og risiko for både overbehandling og mangelfull helsehjelp. Det er i varierende grad definert hvilket rehabiliteringstilbud ulike diagnosegrupper skal ha, og hvordan ansvarsfordelingen mellom spesialist- og primærhelsetjenesten skal være. Pasientstrømmer og henvisningsrutiner er komplekse. Revisjonen vil vurdere om det sørges for at de «riktige» pasientene får rehabilitering i spesialisthelsetjenesten og om pasientstrømmene styres slik at regionens rehabiliteringstilbud utnyttes hensiktsmessig.

Pakkeforløp for kreft – samhandling mellom helseforetak

Pakkeforløp skal bidra til organiserte, helhetlige og forutsigbare pasientforløp. Innføringen har i hovedsak vært vellykket, men enkelte helseforetak når ikke fastsatte mål. Pasientforløp på tvers av helseforetak gir risiko knyttet til koordinering, informasjon til pasienter, dokumentasjon i journal og registrering knyttet til forløpstider. Revisjonen vil vurdere helseforetakenes tiltak for å nå mål om andel pakkeforløp innen fastsatt tid, samt om det sørges for tilstrekkelig informasjon og koordinering mellom involverte parter og pålitelighet i styringsinformasjon.

5.2 Revisjonsområde: IKT og personvern

Området dekker overordnet styring av IKT, prosesser ved anskaffelse og drift av informasjonssystemer, informasjonssikkerhet og personvern. Det er planlagt med to nye revisjonstemaer på området.

GDPR – ny personvernforordning

Ny personvernforordning i EU er nå gjeldende. Helseforetakene har et selvstendig ansvar for at behandlingen av personopplysninger er i overensstemmelse med forordningen, og gjennomfører nå nødvendige tilpasninger. Konsernrevisjonen kartlegger status på dette arbeidet i alle helseforetakene høsten 2018. Formålet er å forberede for senere revisjoner og utarbeide en "revisjonsguide" med sentrale krav. En revisjon i 2019 vil undersøke om det er etablert et hensiktsmessig styringssystem for personvern og om prosedyrer og kontroller i styringssystemet etterleves.

Gevinstrealisering ved prosjekter

En viktig del av foretaksgruppens digitalisering gjennomføres som prosjekter. I de fleste tilfeller er det en forutsetning at prosjektene skal gi gevinster enten i økt kvalitet, stabil drift, reduserte kostnader eller på annen måte. Gevinstene realiseres som oftest ikke i prosjektene, men i «linjen» i helseforetakene i etterkant. For å lykkes med gevinstrealisering må ulike aktiviteter gjennomføres i alle faser av prosjektene. En revisjon vil kunne vurdere om Helse Sør-Øst har etablert en tilstrekkelig og hensiktsmessig metodikk for å kunne identifisere og realisere gevinster, og hvordan metodikken benyttes i praksis i prosjektene.

Program for standardisering og IKT-infrastrukturmodernisering (STIM) i Sykehuspartner

Sykehuspartner HF ble i foretaksmøte 14. juni 2018 gitt i oppdrag å etablere et nytt program for standardisering og modernisering av regionens IKT-infrastruktur i samsvar med anbefaling fra styret i Sykehuspartner HF i sak 036-2018 fra 2. mai 2018. Styret i det regionale helseforetaket vedtok i behandling av revisjonsplanen 13. desember 2018 at revisjonsutvalget skulle vurdere et opplegg for følgerevisjon av ovennevnte program og legge fram for styret. På denne bakgrunn vil konsernrevisjonen utforme et forslag til innretning på en følgerevisjon av programmet.

5.3 Revisjonsområde: Virksomhetsstyring

Området dekker risikostyring samt prosesser og systemer for å sikre god styring og kontroll.

Varsling – systemer for håndtering av varsler om kritikkverdige forhold

Varslingsordninger er viktig for å forebygge, avdekke og håndtere avvik, uønsket adferd, misligheter og trakassering. Gode varslingsordninger gir mulighet til å følge opp og håndtere kritikkverdige forhold som ellers ikke ville blitt avdekket. Mangelfulle varslingsordninger kan eksponere en virksomhet for omdømmerisiko, legge beslag på ledertid og medføre økte ressurser til utredning. Utforming og drift av varslingsordninger er samtidig et krevende felt. Ordningen skal ivareta og balansere krav til saksbehandling, rettigheter til de involverte og personvern. En revisjon kan undersøke om helseforetaket har etablert en hensiktsmessig varslingsordning som ivaretar lovkrav og legger til rette for god håndtering av varsler.

6. Oversikt over planlagte revisjoner i 2019

Tabellen under gir en samlet oversikt over planlagte revisjoner for 2019. Ved behov kan konsernrevisjonen også gjennomføre ad hoc-revisjoner etter godkjenning av revisjonsutvalget. De angitte tidspunktene er konsernrevisjonens tentative tidsplan for revisjonene. Det kan oppstå endringer i året ved behov for ad hoc-revisjoner, etter koordinering med andre revisjonsmiljøer eller ved interne forhold hos helseforetakene.

Revisjonsområde	Kategori	Revisjon	Foretak	Tidspunkt
Pasientbehandling	1	Uønsket variasjon i helsehjelp	Ikke fastsatt, to revisjoner i 2019	Vår/høst 2019
	1	Pasientsikkerhet – forbedringsarbeid og bruk av uønskede hendelser	Ikke fastsatt, en ny revisjon i 2019	Vår 2018
	1	Pakkeforløp for kreft - samhandling mellom helseforetak	Oslo universitetssykehus HF, andre helseforetak	Vår/høst 2019
	2	Rehabilitering	Ikke fastsatt	Vår/høst 2019
	2	Bruk av tvang i psykisk helsevern	Ikke fastsatt	Høst 2018
Virksomhetsstyring	2	Varsling	Ikke fastsatt	Høst 2019
IKT og personvern	2	GDPR – ny personvernforordning	Ikke fastsatt	Høst 2019
	2	Gevinstrealisering ved prosjekter	Helse Sør-Øst RHF, helseforetak ikke fastsatt	Vår 2019
	2	Følgerevisjon av program for standardisering og IKT-infrastruktur modernisering (STIM)	Sykehuspartner HF	2019 - programmets levetid